

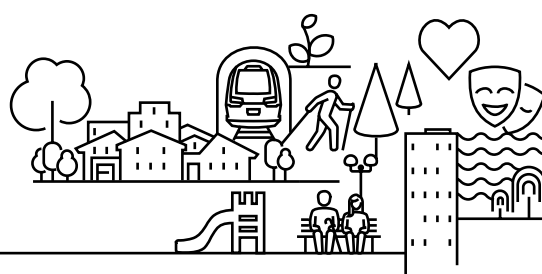
Nordre Follo
kommune

Årsplan 2025-2026

Tussestien barnehage

- et trygt og inkluderende sted å
være, leke og lære

Innhold

1 OM ÅRSPLANEN OG KOMMUNENS MÅL FOR BARNEHAGENE	2
2 KOMMUNENS STYRINGSdokumenter	3
3. OM BARNEHAGEN – SATSINGSOMRÅDER OG AKTIVITETER DETTE ÅRET	4
3.1 BAKGRUNN FOR VALG AV SATSINGSOMRÅDER.....	4
3.2 SATSINGSOMRÅDENE.....	5
3.3 KOMPETANSEUTVIKLING.....	9
4 BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD	10
4.1 BARNEHAGENS MANDAT OG VERDIGRUNNLAG	10
4.2 OMSORG	11
4.3 LEK	11
4.4 DANNING	12
4.5 LÆRING	12
4.6 VENNSKAP OG FELLESSKAP	13
4.7 KOMMUNIKASJON OG SPRÅK.....	14
4.8 BARNEHAGENS FAGOMRÅDER	14
4.9 BARNEHAGENS FASTE TEMA	15
5 BARNS MEDVIRKNING	16
5.1 BARN OG UNGE MEDVIRKER	17
6 BARNEHAGENS ARBEIDSMÅTER	18
6.1 PROGRESJON	18
6.2 DIGITAL PRAKSIS	19
6.3 KVALITETSKJENNETEGN	19
7 OVERGANGER.....	20
7.1 NÅR BARNET BEGYNNER I BARNEHAGEN	20
7.2 OVERGANGER INTERNT I BARNEHAGEN.....	20
7.3 OVERGANGER MELLOM BARNEHAGE OG SKOLE	21
8 PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON	22
9. AKTIVITETER / ÅRSJUL.....	25
10. PLAN FOR VURDERING.....	26
11. KILDER OG REFERANSER	26

1 Om årsplanen og kommunens mål for barnehagene

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, samt fremme læring og danning. Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barnets beste skal alltid være et overordnet mål.

Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen.

Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse. ([Rammeplanen 2017, side 7](#))

Årsplanen viser hvordan barnehagen arbeider for å omsette både rammeplanen og kommunens planer til pedagogisk praksis. Planen er et arbeidsredskap for alle ansatte i barnehagen. Den inneholder felles satsingsområder for alle kommunale barnehager og den enkelte barnehages visjon, mål og tiltak.

Del av kommunens styringssystem

Barnehagens årsplan er en del av Nordre Follo kommunes styringssystem, sammen med kommuneplanen og årlige økonomi- og handlingsplaner. Årsplanen skal sikre sammenheng mellom kommunens overordnede mål og de mål, tiltak og aktiviteter barnehagen prioriterer. I tillegg skal planen gi informasjon til foreldre/brukere av barnehagen.

Visjon og verdier

Kommunens visjon er Nær og nyskapende. Våre verdier er Ansvar, omsorg og respekt.

Både visjonen og verdiene skal prege oss som enkeltmennesker, kollegaer, tjenesteytere og samarbeidspartnere. Sammen med innbyggere, frivillige og næringsliv skal barnehagene bidra til å skape en trygg og god oppvekst for barn i Nordre Follo kommune.

Fastsatt av SU: 30.09.2025

Barnehagens styrer: Karin W. Austreim

Årsplanen sendes ut på e-post.

Den ligger også på [barnehagens nettside](#)

2 Kommunens styringsdokumenter

Trygg oppvekst er ett av fire satsingsområder i kommuneplan for Nordre Follo. Disse blir blant annet fulgt opp med fem innsatsområder i økonomi- og handlingsplan for perioden 2025-2028:

Vi skal bidra til at alle foreldre er trygge og gode omsorgspersoner.

Foreldre som ressurs

I alt vi gjør skal vi arbeide for at foreldre inviteres med, inkluderes og gir tilbakemeldinger om tjenester og samarbeid, og bidrar som den ressursen de er for egne og andres barn.

Vi skal sørge for at alle hører til i et inkluderende fellesskap.

Inkluderende fellesskap

I alt vi gjør skal vi jobbe for at barn, unge og foreldre er inkludert og opplever tilhørighet.

Vi skal se barnet - hele barnet og familien.

Se meg – hele meg

I alt vi gjør og i alle relasjoner, skal vi jobbe verdibasert, ta ansvar, gi omsorg og ha respekt for barn og unge. Vi skal være bevisste egne og andres grenser og hvordan barn, unge og foreldre er i stand til å mestre livene sine, egen psykisk og fysisk helse og hva vi kan bidra med for den enkelte.

Vi skal legge til rette for nysgjerrighet og lærelyst, slik at barn og unge får realisert sitt potensial for utvikling og læring.

Lærelyst

I alt vi gjør skal vi ha troen på at alle barn og unge kan lære, og vi stimulerer til nysgjerrighet, utvikling og læring.

Vi skal sørge for at barn og familier som har behov for støtte får riktig innsats tidlig nok.

Riktig innsats tidnok

I alt vi gjør ser vi hele mennesket og vi involvere den det gjelder. Vi tar ansvar ved å bidra til koordinering for å skape helhet og sammenheng for den enkelte og familien.

Les mer på kommunens nettside

- [Kommuneplan for Nordre Follo kommune 2019-2030](#)
- [Økonomi- og handlingsplan 2025-2028](#)

3. Om barnehagen – satsingsområder og aktiviteter dette året

Barna som går i Tussestien barnehage har variert bakgrunn, hvor mange ulike språk og kulturer er representert. Det samme gjelder for barnehagens ansatte. Barnehageåret 2024/2025 tok vi del i et Førskolehageprosjekt, som er et samarbeid mellom barnehager og skoler i Nordre Follo kommune og NMBU i Ås. I barnehageåret som nå er over, deltok to fra personalet i kursdager gjennom hele året. Dette tok de med seg videre inn i arbeidet med barn og andre ansatte. I samarbeid med foreldre har det blitt bygd plante-kasser som er blitt fylt med jord, frø og planter. Hittil er først og fremst ansatte og de eldste barna som har jobbet med førskolehageprosjektet. Dette prosjektet vil vi videreføre barnehageåret 2025/2026, det vil si fortsette å implementere i barnehagen, slik at alle barn og ansatte får ta del i og får et eieforhold til førskolehageprosjektet.

3.1 Bakgrunn for valg av satsingsområder

Mangfoldet i barnehagen gir oss en verdifull mulighet til å skape felles engasjement gjennom vårt **førskolehageprosjekt**. Her kan både barn, foreldre og ansatte delta aktivt og oppleve å være inkludert. Samarbeidet vil styrke fellesskapet og bidra til å utvikle et trygt og inkluderende miljø for alle barna, i tråd med kommunens styringsdokumenter (s. 3) om **«Inkluderende fellesskap»**.

Barnehagens visjon er:

«Tussestien barnehage – et trygt og inkluderende sted å være, leke og lære.»

Det er et ønske om at foreldrene skal engasjeres og inkluderes i et fellesskap og at de sammen kan være en ressurs både for egne og andres barn, jf. **«Foreldre som ressurs»**, s. 3. Likeledes ønsker

barnehagen å gjennomføre foreldremøter hvor foreldrene kan delta aktivt gjennom innspill mellom foreldre og ansatte, og felles refleksjon rundt barnehagens allmenpedagogiske arbeid.

«**Lærelyst**» (jf. kommunens satsingsområder) skal vise at vi har tro på at alle barn og unge kan lære. Gjennom barnets iboende nysgjerrighet og utforskertrang, utvikles barnet og ny viten, kunnskap og læring kan skje.

Gjennom felles prosjekt skapes relasjoner, og verdier som ansvar, omsorg og gjensidig respekt kan vokse fram. Vi blir kjent med hverandre, kropp, bevegelse og våre ulike ressurser, slik at vi blir bedre kjent med hele mennesket, hele barnet, jf. «**Se meg – hele meg**», s. 3. Barna lærer å sette egne grenser for seg selv og kan respektere andres grenser. Sammen med prosjektet **Snakke med barn** i regi av RVTS Øst, vil dette kunne forebygge og avdekke vold og overgrep.

For at «**Riktig innsats tidsnok**», s. 4, skal skje, kreves det at de barnehageansatte må være observante og må tørre å ta opp ting med foreldre når vi ser sider hos barn som bekymrer oss. Likeledes må foreldre på sin side kunne ta opp viktige ting med barnehagen som berører både eget og andre barn.

3.2 Satsingsområdene

«**Natur - miljø – bevegelse**» blir en overordnet dimensjon i arbeidet med barn, ansatte og foreldre. Vi lærer av det vi gjør, utforsker og erfarer praktisk, og for barnas helse og livsmestring er det viktig å få erfaringer gjennom bevegelse. Gjennom å bruke naturen og oppleve at det vokser og gror, kan barna få gode, felles opplevelser som gir grobunn for god psykisk og fysisk helse, evne og vilje til å ta vare på både seg selv og andre og til å forstå verdien av å ta vare på natur og miljø, jf. Lærelyst under punkt 2, Kommunens styringsdokumenter, s. 3. Barnehagen skal fortsette å ha jevnlig samarbeid og jevnlig kontaktmøter med PPT og andre instanser som helsestasjon og barnevern.

Vi bruker uterommet aktivt gjennom hele året, hvor turene, både korte og lengre som kan vare over flere timer, foregår i nær-skogen og barnehagens nærmiljø.

Barnehageåret 2024/2025 ble Tussestien barnehage deltaker i **Førskole- og skolehageprosjekt** i et samarbeid mellom Nordre Follo kommune og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, NMBU Ås. Det var først og fremst avdelingene Brattbakken og Utsikten (storbarna) som holdt liv i dette prosjektet med to ansatte som deltok på kursdager i Ås (felles deltakelse med andre barnehager og skoler i kommunen), og som deretter delte erfaringene og kunnskapen de fikk der sammen med barna. Enkelte av foreldrene deltok i å bygge plantekasser og bidro med vanning i sommerukene, hvor barnehagen holdt stengt, noe som var svært viktig for å kunne delta i og kunne fortsette prosjektet. Barnehageåret 2025/2026 har vi som mål at alle avdelinger skal delta og bidra. Det er to ansatte, en ansatt på vegne av

storbarnsavdelingene, og en ansatt på vegne av småbarnsavdelingene, som skal delta på kursdager i regi av NMBU, Ås. Alle avdelingene har en egen kontaktperson som skal delta i arbeidet med å implementere arbeidet i hele barnehagen. Vi vil fortsatt ha behov for hjelp og bistand til dette som skal være vårt felles prosjekt, jf. Foreldre som ressurs, Inkluderende fellesskap og Lærelyst, lenger opp (punkt 2, Kommunens styringsdokumenter, s. 3).

Barnehagehagens tiltak i Førskolehageprosjektet – et samarbeid mellom ansatte, barn og foreldre:

- Personalet og barna følger med på årstidene og planlegger hva de skal plante og så i plantekassene
- Personalet og barna forbereder plantekassene til planting/såing
- Personalet og barna tar vare på jord og planter ved å vanne, gjødsle, luke osv.
- Foreldre og barn vanner og luker under de tre sommerstengte ukene i juli (egen vanningsplan)
- Personalet og barna følger med på avlingen, høster, smaker på de ulike grønnsakene og lager ulike matretter, f.eks. etter inspirasjon fra kurs i Ås og Matjungelen («Fra jord til bord»)
- Personalet inviterer foreldre til å bidra med prosjektet ved behov i form av dugnader
- Personalet, barna og foreldrene opplever glede og stolthet over egen mestring og resultatene av felles innsats og arbeid
- Barna får mange ulike sanseopplevelser som lukt og smak som de kan dele med hverandre
- Personalet, foreldrene og barna får kunnskap om natur og bærekraft, noe som kan være en inspirasjon til å forstå betydningen av både miljøskap og beredskap

Språk og kommunikasjon blir en naturlig del av førskolehageprosjektet og bruk av uterommet og turer i skogen, hvor nye ord og begreper læres, PLAGG (Planlegging – gjennomføring og gjenkalling) benyttes sammen med tegning, for å illustrere det som skal skje og har skjedd. ASK (Alternativ Supplerende Kommunikasjon) kan være aktuelt å bruke, slik at ord og uttrykk visualiseres og kommer tydeligere fram for barna. Barna lærer nye ord/begreper og kan *påvirke og medvirke* i egen hverdag. Resultatene av siste foreldreundersøkelse (2024), viste at dette var noe barnehagen skal bli enda bedre på. Det er blitt besluttet at **Språk og kommunikasjon** skal være et felles satsningsområde i alle de kommunale barnehagene i Nordre Follo kommune. Dette er et satsningsområde som vil strekke seg over en 10-årsperiode, og begynner i løpet av høsten 2025, jf. Tidlig innsats, under punkt 2, Kommunens styringsdokumenter, s. 3.

Snakke med barn i regi av RVTS Øst, er et område vi skal ha fokus på de kommende årene, slik at vi kan skape et trygt og godt barnehagemiljø og forebygge og avdekke eventuell vold og overgrep mot barn. Barnet kan ha lettere for å fortelle om egne opplevelser og tanker når det kommer nær en voksen det får tillit til, noe som ofte skjer når man gjør noe sammen. **Førskolehageprosjektet** og

hverdagssamtalene kan være en bidragsyter til å skape gode relasjoner mellom barn og ansatte, og bidra til at barna får tillit til de ansatte, slik at barna forstår at de kan åpne seg og fortelle om både gode og mindre gode opplevelser, eller gode og vonde hemmeligheter.

Barnehagen vil arbeide for at barna skal oppleve gjensidig respekt og likeverd. Vennskap er viktig og en grunnleggende forutsetning for å få et godt liv og oppleve livsmestring.

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere god sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare og være betydningsfulle for fellesskapet, og å være i positivt samspill med barn og voksne.»

«Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.»

(Rammeplanen 2017 Kap. 3, s. 22-23)

Sistnevnte sitat fra rammeplanen kan vi se på som en vesentlig del av dannelsesbegrepet, dvs. det å lære og utvikle seg som menneske. I denne dannelsesreisen kan ikke barnehagen stå alene, men arbeide i tett samarbeid bl.a. med foreldrene. Gjennom foreldrenes holdning og fokus på både egne barns og andres barns behov, kan barnet lettere forstå at det er et individ som er delaktig av, og skal kunne bidra inn i et fellesskap med andre og deres behov. Sosial kompetanse som å kunne dele, hjelpe, vente på tur, er viktig for barn å forstå og tilegne seg for at både barnet selv og andre skal få et godt liv. Etter hvert skal barna også bli i stand til å vurdere og foreta egne valg som både de selv og fellesskapet skal kunne leve med.

«Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen.»

(Rammeplanen 2017, s. 11)

Som det står nevnt i Barnehageloven 1 Formål, 3. ledd:

«Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

Barnehagen har sammen med foreldrene et felles **ansvar** for at dette skal skje. Vi kan sammen bidra til å skape og fremme et trygt og godt barnehagemiljø og oppvekstmiljø for barna. Verdien til Nordre Follo kommune, **Ansvar, omsorg og respekt** kan være viktig å ta med seg inn i dette kontinuerlige arbeidet. Hvilken rollemodell vil jeg være, eller forbildefunksjon vil jeg ha, overfor egne barn, andres

bar og andre foreldre? Hvordan kommer ovennevnte verdier til syne i min måte å være på overfor andre, i mitt arbeid/væremåte overfor barn og andre voksne? Dette kan være viktige spørsmål å reflektere over som voksen, både for barnehageansatte og foreldre. Oppdragelse og danning er noe som foregår hele tiden. Det er et kontinuerlig prosjekt, noe som krever at man reflekterer over egne handlinger og egen væremåte for å oppnå bedre selvinnsikt og for å kunne handle/opptre på en bedre eller klokere måte. Dialog og kommunikasjon er viktige redskaper for å få til godt samarbeid og for å eventuelt kunne reparere når det har gått galt (f.eks. grensesetting/tilbakemelding til et barn, kommunikasjon voksen imellom i garderoben). Det å kunne innrømme egne feil eller mindre heldige handlinger eller utsagn overfor barn og andre voksne, viser både ansvar, omsorg og respekt. Det gjenspeiler både mot og modenhet i forbildefunksjonen.

I *Første Steg, nr. 3/2023*, viser barne- og ungdomspsykiater Henriette K. Sandven til at livet ikke er perfekt og at barn må lære å takle både stress, press, kriser og motgang. Vi bør kunne stille forventninger og krav til barn, og når barna opplever motgang bør vi vise forståelse for at det kan gjøre vondt. De trenger trening i håndteringen av motstand og kriser. På denne måten kan utvikling av robusthet og konflikthåndteringsevne skje, ifølge Sandven. Samtidig påpeker hun at det å bekrefte og møte de positive og vanskelige følelsene hos barn, er viktig. «Å validere betyr å bekrefte og møte både positive og vanskelige følelser». (Første Steg, s. 29, vår uthevelse) Vi skal forstå barns følelser, men samtidig ikke gå så langt at vi unngår å sette grenser, ifølge Sandven. Dette nevnte vi også i forrige årsplan som viktige sider i våre (foreldres og personalets) møter med barna. Dette kan oppleves å være en utfordrende balansegang i vår «beskyttelse» og forståelse av barna, samtidig som vi skal utfordre barna, slik at de også kan bli i stand til å takle livets opp- og nedturer.

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1. Betegnelsene «hjemmet» og «foreldrene» omfatter også andre foresatte. Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.» (Rammeplanen 2017, s. 29)

Videre står det at foreldresamarbeidet skal skje både på individnivå (enkeltbarn), men også på gruppenivå. (s. 29). Slik vi kan tolke det, skal vi sammen sørge for at alle barna trives, føler seg sett og inkludert, jf. Foreldre som ressurs og Inkluderende fellesskap, lenger opp (s. 3). Det å være nysgjerrige, interessert i, og ha omsorg for hverandre, også de voksne imellom, har betydning for barna. De voksne er rollemodeller og forbilder for barna, og det vi voksne gjør, gjør gjerne barna.

Barnehagens og foreldrenes felles ansvar og tiltak, vil dermed være:

- Vi er gode rollemodeller som lytter til og møter barn, foreldre og ansatte på en respektfull måte
- Vi omtaler andre barn, foreldre og ansatte på en respektfull måte både i og utenfor barnehagen (påminnelse om personalets taushetsplikt)
- Vi bruker en åpen dialog oss imellom, og tar opp saker på lavest mulig nivå og med den det gjelder
- Vi avtaler en samtale eller et møte så raskt som mulig når det er noe som oppleves som ugreit eller vi ikke helt forstår, slik at vi kan oppklare
- Vi tar oss tid til å lytte for å forstå
- Vi utveksler nødvendig informasjon vedrørende barnet
- Sammen støtter vi enkeltbarn og alle barnas vennskap og mulighetene for å danne nye relasjoner med andre barn

Artikkel 19 i Barnehagekonvensjonen sier:

«Alle barn har rett til at ingen skader eller misbruker dem.»

Barnehageloven, kapittel 8 om Psykososialt barnehagemiljø, gir alle ansatte i barnehagen plikt til å følge med og gripe inn dersom de opplever at et barn opplever krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. De skal melde inn til styrer eller barnehageeier og sørge for at barna har et trygt og godt miljø gjennom ulike tiltak.

3.3 Kompetanseutvikling

Førskolehage; Vi deltar på kurs i regi av NMBU, Ås, og søker ny erfaring og kunnskap sammen i barnehagen, slik at vi kan bruke disse sammen med barna.

Barnesamtaler/snakke med barn; Styrer og to ansatte har deltatt på dette i regi av RVTS Øst, og deler dette nå med resten av personalet i personalmøter og planleggingsdager gjennom hele barnehageåret. Dette er et prosjekt som vil pågå i flere år, og vil være en evigvarende prosess. Kommunen ønsker at alle barnehager deltar på dette og implementerer i egen barnehage.

<https://www.snakkemedbarn.no/om-snakke-med-barn/>

Felles satsningsområder i sone Langhus/Siggerud, hvor det vil bli felles kurs og opplæring inneværende barnehageår:

- Språk og kommunikasjon
- God ledelse av barnegruppene

Kompetanseutviklingen innenfor **Førskolehage, Snakke med barn og Språk og kommunikasjon**, skal skje på ulike møtearenaer, bl.a. under planleggingsdager, i personalmøter, ledermøter og refleksjonsmøter.

4 Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen.

I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. (Rammeplanen 2017, side 19)

4.1 Barnehagens mandat og verdigrunnlag

Barnehagen jobber i tråd med føringene i Rammeplan for barnehage fastsatt av Kunnskapsdepartementet 24. april 2017 med hjemmel i lov om barnehager 17. juni 2005. Rammeplan for barnehage beskriver barnehagens innhold og oppgaver.

Her står det beskrevet hvilket verdigrunnlag barnehagen skal bygge på, som verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, respekt for menneskeverdet og natur, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som er forankret i menneskerettighetene og fastsatt i barnehageloven og internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til.

Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.

Fagområdet Etikk, religion og filosofi beskriver barnehagens mandat når det gjelder å legge til rette for å skape verdier, normer og holdninger som skal gi barn kunnskap om livssynsmangfold og kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike livssyn og erfaring med kulturelle uttrykk og dens egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for mangfoldet og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett.

Barnehagen skal bidra til at barna får en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på. Den skal bidra til å utvikle barns interesse og respekt for hverandre og forstå verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.

Fagområdet Nærmiljø og samfunn beskriver hvordan barnehagen skal bidra til å gjøre barna kjent med nærmiljø, samfunn og verden. Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet, og barn skal få begynnende kjennskap til menneskerettighetene.

Barnehagen har ulike markeringer som representerer mangfoldet i barnegruppa og samfunnet. Det kan være religiøse høytider og andre tradisjoner som er aktuelle, eksempelvis pride, nasjonaldager, halloween og karneval. Markeringer må for øvrig sees i lys av samfunnsutviklingen og kulturelle endringer som barnehagen må forholde seg til.

Aktiviteter i forbindelse med disse markeringene bidrar til å sikre etterlevelse av kravene stilt til barnehagen gjennom Rammeplan for barnehagen og lov om barnehage.

4.2 Omsorg

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg

Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger. (Rammeplanen 2017, side 19)

Barnehagens tiltak:

- Personalet er tilstedeværende sammen med barn i mindre grupper over tid som gir dem mulighet til å legge grunnlag for å skape trivsel og trygghet
- Personalet tilrettelegger for mestring ved å være støttende i nye oppgaver og opplevelser
- Personalet er gode rollemodeller i å vise interesse og omsorg overfor barn og andre voksne
- Personalet oppfordrer barna til å vise omsorg for hverandre
- Personalet gir hyggelige tilbakemeldinger hvor barna selv viser inkludering og omsorg overfor andre barn/hverandre

4.3 Lek

Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre. (Rammeplanen 2017, side 20)

Barnehagens tiltak:

- Personalet er tilstedeværende sammen med barn i mindre grupper

- Personalet legger til rette for møteplasser med materialer som kan inspirere til utforskning og lek mellom flere barn
- Personalet støtter barna i å anerkjenne og akseptere «den andres» perspektiv i leken
- Personalet hjelper barna i å inkludere hverandre i lek og komme med alternative løsninger, som barna kan enes om
- Personalet inviterer til/initierer lek og aktiviteter både i inne- og utelek med fokus på at alle barn skal få anledning til å delta og oppleve inkludering

4.4 Danning

Barnehagen skal fremme danning

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur.

I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av. Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer. (Rammeplanen 2017, side 21)

Barnehagens tiltak:

- Personalet er tilstedeværende sammen med barn i mindre grupper, hvor fellesskap og demokrati fremmes
- Personalet tilrettelegger for mestring ved å være støttende i nye oppgaver og opplevelser
- Personalet er utforskende sammen med barna og stiller åpne spørsmål som kan gi refleksjon og ettertanke
- Personalet støtter barna i å ta egne, selvstendige valg
- Personalet oppfordrer barna til å forstå hverandres perspektiv og valg og til å vise omsorg for hverandre

4.5 Læring

Barnehagen skal fremme læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke,

oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring. (Rammeplanen 2017, side 22)

Barnehagens tiltak:

- Personalet er tilstedeværende sammen med barn i mindre grupper, hvor barnas initiativ følges, men hvor ulike aktiviteter også kan introduseres
- Personalet tilrettelegger for mestring ved å være støttende i nye oppgaver og utfordringer
- Personalet er utforskende sammen med barna og stiller åpne spørsmål som skaper ny innsikt og læring
- Personalet oppfordrer barna til å vise omsorg for hverandre til tross for at man er på ulikt ståsted i mestrings- og læringsprosess

4.6 Vennskap og fellesskap

Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare og være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne.

Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. (Rammeplanen 2017, s. 22)

Barnehagens tiltak:

- Personalet er tilstedeværende sammen med barn i mindre grupper som kan fremme vennskap og sosialt fellesskap
- Personalet inviterer barn inn i felles aktiviteter og lek med andre, slik at alle kan ha noen å være sammen med og kan føle seg inkludert
- Personalet legger til rette for at barna får ulike erfaringer i å være sammen med og leke med ulike barn
- Personalet tilrettelegger for mestring ved å være støttende i nye oppgaver og opplevelser
- Personalet oppfordrer barna til vise forståelse for hverandres perspektiv og å vise omsorg for hverandre

Les mer på kommunens nettside

[Plan for å fremme trygt og godt barnehagemiljø](#)

4.7 Kommunikasjon og språk

Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.

(Rammeplanen 2017, side 23)

Barnehagens tiltak:

- Personalet deler barna inn i smågrupper hvor de ansatte bidrar til bevisst språkstimulering, setter ord på daglige gjøremål, legger vekt på dialog og stiller åpne spørsmål
- Personalet bruker visuelle hjelpemidler som konkreter, bilder, tegninger og tegn til tale
- Personalet bruker tegning i kommunikasjon (jf. Visuell verktøykasse), PLAGG/Skoggruppemetode, tankekart, Språk og språkposer for å støtte oppunder læring av nye ord og begreper
- Personalet leker med språkets form og betydning ved å leke med lyder, bruke rim, regler, sanger, munnmotoriske leder og undrer oss over ord og begreper
- Personalet har en lese krok på alle avdelinger med tilgjengelig litteratur med mulighet for daglig høytlesning og samtaler. På de ulike møteplassene på avdelingen kan barna finne litteratur som inspirerer til utforskning og ny kunnskap, og som uttrykker barnehagens mangfold.

Se også pkt. 6.3 Kvalitetskjennetegn.

4.8 Barnehagens fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.

Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barnas interesse for fagområdene skal stimuleres, og barnehagen skal bidra til å etablere et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktivitet. (Rammeplanen 2017, side 47)

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Barnehagens tiltak:

- Personalet har med seg fagområdene fra Rammeplanen inn i planlegging og gjennomføring av ulike aktiviteter og tema/prosjekter
- Personalet legger til rette for felles møteplasser, hvor fagområdene blir en naturlig del
- Personalet lar seg inspirere av barnas interesser, bakgrunn og behov, og knytter disse til de ulike fagområdene
- Personalet har jevnlig refleksjoner og evalueringer i forbindelse med planer/månedsbrev for å sikre at alle fagområdene blir representert (gjennom barnehageåret)
- Personalet er utforskende og reflekterende og bruker pedagogisk dokumentasjon som redskap i sitt arbeid sammen med barna, hvor de ulike fagområdene har en naturlig plass

4.9 Barnehagens faste tema

De kommunale barnehagene har tre felles temaer, i tillegg til egne mål og satsingsområder.

Inkluderende fellesskap

Inkluderende fellesskap er et overordnet satsningsområde i barnehagene. Ifølge barnehageloven har barnehagen plikt til å arbeide for et leke- og læringsmiljø, der alle barn er inkludert i gruppefellesskapet. Ansatte har plikt til å følge med på hva som skjer i miljøet og skal aktivt gripe inn hvis de ser at barn opplever krenkelser fra andre barn eller andre ansatte.

- [Plan for å fremme trygt og godt barnehagemiljø](#)

Vold i nære relasjoner – barnehagens arbeid med kropp, seksualitet og grenser.

Dette er et ledd i arbeidet med innsatsområdet «Se meg - hele meg» og overordnet plan «Vold i nære relasjoner». Barn skal få kunnskap om tema kropp, seksualitet og grenser som gjør at de både tør og har et språk til å fortelle om vold og seksuelle overgrep så tidlig som mulig. Personalet skal være trygge

omsorgspersoner og aktivt til stede for å fange opp barns signaler og uttrykk. Dette arbeidet skal sees i sammenheng med progresjonsplan for barnehagens arbeid med å forebygge vold og seksuelle overgrep.

Arbeidet er delt opp i fire underpunkter:

- Forebygge
- Avdekke
- Håndtere
- Ivareta

Trafikksikker barnehage

I samarbeid med Trygg trafikk og trygge lokalsamfunn har Nordre Follo som mål å bli en trafikksikker kommune. Barnehagene bidrar i dette arbeidet og samarbeider tett med foreldrene.

- [Trygg trafikk](#)

5 Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for - og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. (Rammeplanen 2017, side 27)

Se også pkt. 6.3 Kvalitetskjennetegn.

Barnehagens tiltak:

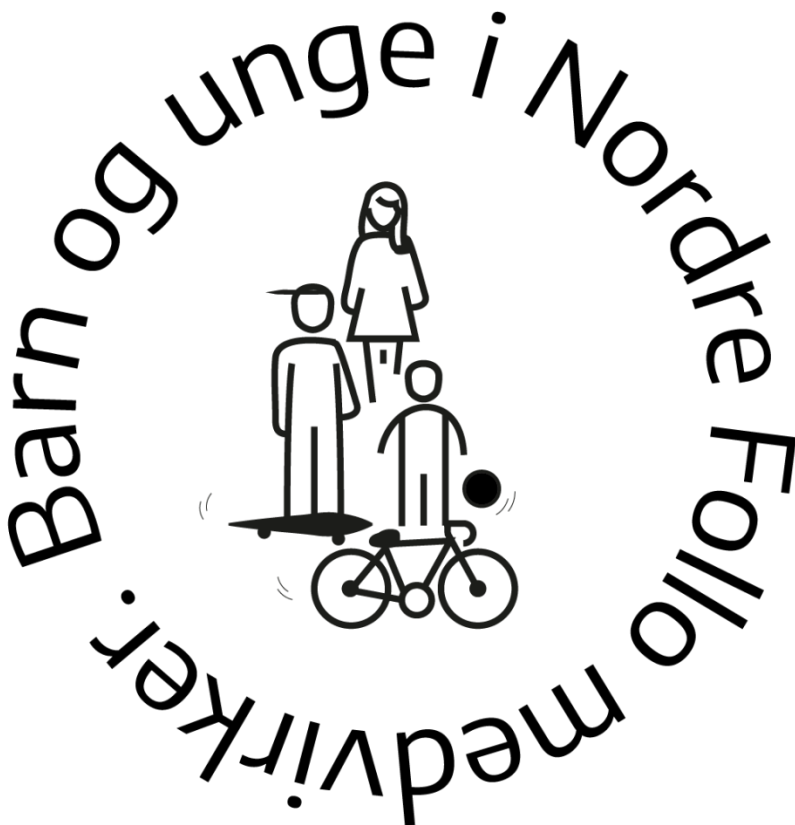
- Personalet deler inn barna i smågrupper som gir barna mulighet til å medvirke og påvirke egen hverdag
- Personalet bruker PLAGG/Skoggruppemetode, tankekart og/eller visuell støtte i planlegging, gjennomføring og evaluering sammen med barna
- Personalet lar barna delta i demokratiske prosesser, for eksempel ved valg av aktiviteter, turer, tema/prosjekter, utforming av de fysiske miljø
- Personalet gir barna møteplasser hvor ulike typer materiale lar barna få mulighet for å utforske og uttrykker tanker og ideer i dialog med andre barn og voksne

- Personalet lar barna være med i å påvirke hvordan og hvilke bilder som skal brukes som dokumentasjon av en tur eller aktivitet

5.1 Barn og unge medvirker

Kommunikasjonsavdelingen har utviklet et symbol som skal brukes i alle kommunens planer, hvor barn og ungdom har medvirket. Barn og unge har en lovfestet rett til å medvirke, si sin mening og bli hørt. Kommuneplanen sier også at det skal legges til rette for at barn og unge kan delta når kommunen planlegger og utvikler tjenester og lokalsamfunn. Handlingsplan – demokrati for barn og unge, ble vedtatt i kommunestyret mai 2022. Den er utarbeidet på grunnlag av Demokratimeldingen fra 2021, og i samspill med elever i valgfaget «Demokrati i praksis» ved Hellerasten skole.

Et av tiltakene i handlingsplanen, rettet mot ansatte i kommunen som jobber med planlegging og tjenesteutvikling, er: Det skal utarbeides et eget ikon/symbol som markerer sider i planen der barn og unge har medvirket eller blitt hørt. Symbolet skal brukes av ALLE som skriver planer for kommunen, der barn og unge skal medvirke.

Les mer på kommunens nettside

6 Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert. Arbeidsmåtene kan bidra til å skape engasjement, interesse og motivasjon og gir mulighet for å tilføre nye erfaringer og opplevelser i barnehagen. (Rammeplanen 2017, side 43)

For barnehagens egne arbeidsmåter, se kap. 8.

6.1 Progresjon

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. (Rammeplanen 2017, side 44)

Barnehagens tiltak:

- Personalet deler barna inn i smågrupper som er mest mulig tilpasset barnegruppe og det enkelte barns behov og forutsetninger
- Personalet oppdager ved hjelp av observasjon og pedagogisk refleksjon på hvilket nivå barna er i sin utviklingsprosess, og hjelper dem videre inn i neste utviklingstrinn (jf. Vygotskijs teori om støttende stillas)
- Personalet legger til rette for et variert fysisk miljø både inne og ute og i samarbeid med naboavdelingen, slik at barna kan inspireres og utfordres i deres utvikling og læring (jf. Lærelyst, nevnt lenger opp)
- Personalet plasserer materiale, leker og bilder i barnas høyde og innenfor barnas rekkevidde, slik at de kan være aktive og deltakende

6.2 Digital praksis

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier. (Rammeplanen 2017, side 44)

Barnehagens tiltak:

- Personalet deler inn barna i mindre grupper når vi bruker digitale verktøy og internett, som støtte til temaene vi jobber med
- Personalet bruker iPad sammen med barna i aktiviteter og på turer, og lar barna ta egne bilder
- Personalet bruker Book Creator som verktøy og dokumentasjon av aktiviteter
- Personalet lar barna gi eget samtykke til fotografering og bruk av bilder (jf. Digital dømmekraft)

6.3 Kvalitetskjennetegn

Kvalitetskjennetegn er et refleksjonsverktøy som skal sikre at personalet jobber i tråd med rammeplan for barnehagen. Den enkelte barnehage bruker kjennetegn som er tilpasset sine satsingsområder. Nordre Follo kommune har laget kvalitetskjennetegn innenfor områdene nedenfor.

- [Barnehagens allmennpedagogiske arbeid](#)
- [Barnehagens arbeid med språkmiljø](#)
- [Barnehagens arbeid med lekemiljø](#)
- [Barnehagens arbeid med ledelse av barnegruppa](#)
- [Barnehagens arbeid med foreldresamarbeid](#)
- [Barnehagens arbeid med demokrati og medvirkning](#)
- [Barnehagens arbeid med trygg og inkluderende tilvenning](#)
- [Barnehagens arbeid med trygt og godt barnehagemiljø](#)
- [Barnehagens arbeid med å forebygge vold og seksuelle overgrep](#)
- [Barnehagens arbeid med digital praksis](#)

Kvalitetskjennetegnene og retningslinjer for hvordan ansatte skal benytte dem ligger i kommunens interne kvalitetssystem.

7 Overganger

Plan for overgang barnehage – skole – SFO

Målet med planen er å skape trygghet for barnet gjennom tydelige og forutsigbare overganger gjennom hele livet. Planen skal gi en retning for virksomhetenes arbeid med overganger. Trygghet for barnet, en god tilknytning og nære relasjoner er viktig for barns læring og utvikling. Denne planen beskriver det viktigste i overgangen mellom ulike faser i barnas liv.

[Plan for overgang barnehage - skole/SFO](#)

7.1 Når barnet begynner i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære. (Rammeplanen 2017, side 33)

Barnehagens tiltak:

- Personalet tilbyr besøksdag om våren for barn og foreldre som skal begynne i barnehagen til høsten
- Personalet sender ut velkomstbrev og informasjon
- Personalet har et nært samarbeid med foresatte for å kunne ivareta det enkelte barns behov
- Personalet legger opp til individuelle tilvenningsperioder som bestemmes ut ifra barnet behov
- Personalet gir barna en egen tilknytningsperson/primærkontakt om høsten og pedagogisk leder/barnehagelærer tilbyr og gjennomfører oppstartsamtaler med foreldrene

7.2 Overganger internt i barnehagen

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe. (Rammeplanen 2017, side 33)

Barnehagens tiltak:

- Personalet tilbyr besøksdag for barn og foreldre om våren
- Personalet sørger for interne tilvenningsdager om våren for barn som skal bytte avdeling

- Personalet ønsker at barna får en ansatt med seg ved overflytting fra småbarnsavdelingene til storbarna for å skape trygghet, dersom dette er mulig
- Personalet lar barna leke og bli kjent med både nytt inne- og uteområde i god tid før endelig overflytting
- Pedagogisk leder/barnehagelærer tilbyr og gjennomfører oppstartsamtaler med foreldrene til barn som bytter avdeling

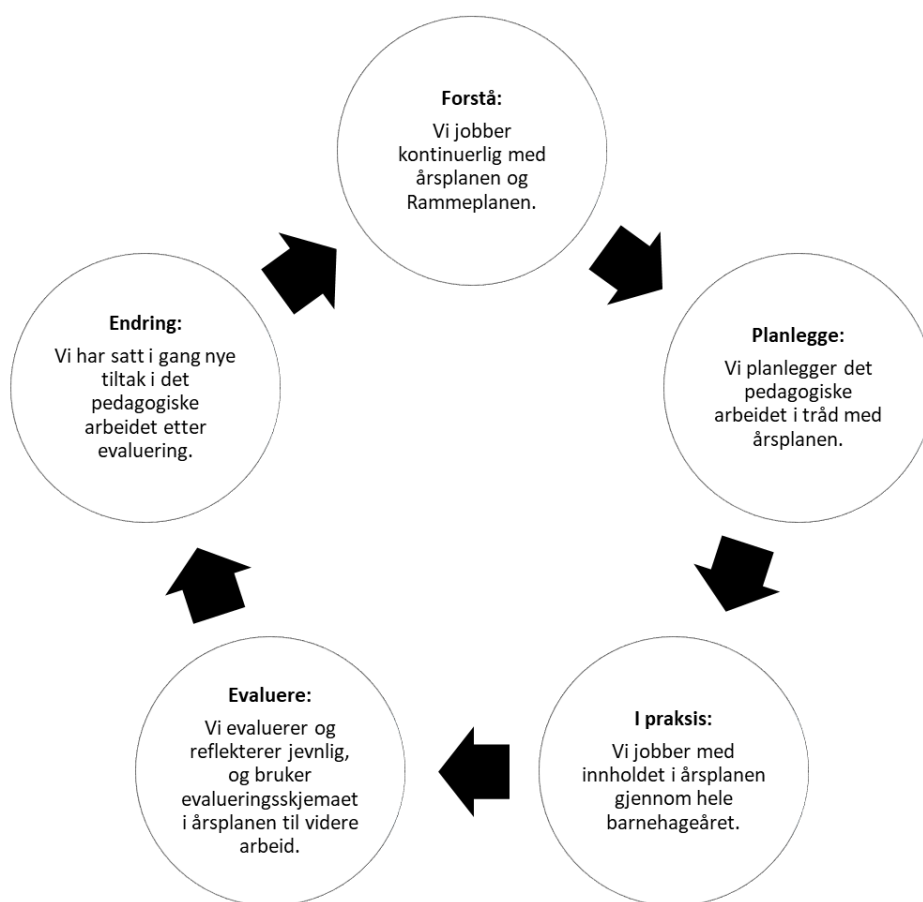
7.3 Overganger mellom barnehage og skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. (Rammeplanen 2017, side 33)

Barnehagens tiltak:

- Personalet sørger for at de eldste førskolebarna deltar på vennsgrupper om våren sammen med andre barnehager
- Personalet samarbeider med nærliggende barnehager om felles turer, og går sammen til og fra ved skolebesøkene
- Pedagogisk leder inviterer til foreldremøte i løpet av høstsemesteret for de foreldre som har skolestartere
- Pedagogisk leder/barnehagelærer gjennomfører utviklings-/foreldresamtaler og fyller ut overgangsskjema som sendes til aktuelle skoler. Barna deltar på siste del av samtalen dersom de ønsker det
- Personalet sørger for at det tilbys et opplegg som kun er beregnet for de eldste barna, f.eks. samlingsstunder, aktiviteter, kosekveld, turer/ekskursjoner

8 Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Planlegge

Planleggingen må baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidige utvikling, individuelt og i gruppe. Den skal også baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre. (Rammeplanen 2017, side 37)

Barnehagens tiltak:

- Personalet deler inn barna i smågrupper, slik at det kan planlegges og tilrettelegges for tilpassede aktiviteter
- Personalet tar utgangspunkt i tidligere observasjoner, samtaler med foreldre og barn, samt det personalet ser interesserer barna
- Personalet bruker rammeplanen og barnehagens årsplan aktivt når det skal lages periodeplaner/månedsbrev, og i planlegging av aktuelle tema og aktiviteter
- Personalet bruker pedagogisk dokumentasjon i forbindelse med planlegging

- Personalet bruker PLAGG (Planlegging, gjennomføring og gjenkalling)/Skoggruppemetode og bruker tegninger/illustrasjoner eller tankekart i planlegging av f.eks. turer og aktiviteter sammen med barna

Vurdere

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.

Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. (Rammeplanen 2017, side 38)

Barnehagens tiltak:

- Personalet bruker Kvalitetskjennetegn for bl.a. foreldresamarbeid, språk, demokrati og lekemiljø i henhold til hva som skal vurderes
- Personalet bruker «Hjertemetoden» eller liknende relasjonskartlegging, for å vurdere og analysere de enkelte ansattes relasjoner med barna for å skape endringer/forbedringer
- Personalet bruker refleksjon som verktøy for analyse på refleksjonsmøter, ledermøter og personalmøter
- Personalet evaluerer og bruker pedagogisk dokumentasjon i forbindelse med periodeplaner/månedsbrev og ukeplaner
- Personalet bruker PLAGG/Skoggruppemetode og bruker tegning, illustrasjoner og tankekart sammen med barna

Dokumentere

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen, og om hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen. (Rammeplanen 2017, side 39)

Barnehagens tiltak:

- Personalet bruker pedagogisk dokumentasjon og dokumenterer deres arbeid ved å se tilbake på hva som er skjedd og hva som skal legges vekt på videre

- Personalet bruker bilder fra turer og arrangementer for refleksjon og gjenkalling av opplevelser som språkstimulering
- Personalet har daglig kontakt med foresatte ved levering og/eller henting av barna og/eller skriver litt daglig informasjon på tavle i garderoben
- Personalet bruker PLAGG/Skoggruppemetode sammen med barna
- Personalet bruker kommunens samtaleverktøy for kultursensitiv omsorg i samtaler med foreldre til minoritetsspråklige barn

9. Aktiviteter / Årshjul

Måned	Aktiviteter	Ferie og fridager
August		Planleggingsdager 14. og 15.
September	Brannvernuker 38 og 39 Foreldremøter 11., 16. og 18.	
Oktober	FN-dag 24. Gjenforeningsfest 24. (for de eldste barnehagebarna og de som har begynt i 1. klasse)	
November		Planleggingsdag 14.
Desember	Nissefest 5. Lucia 12. (de eldste førskolebarna m/foreldre om ettermiddagen) i regi av SU Lysfrokost 19. m/foreldre	Stengt fra og med 24.
Januar		1. Planleggingsdag 2.
Februar	Vinteraktiviteter	
Mars	Påskefrokost uke 13 m/foreldre ID-markering	30. og 31.
April		Onsdag 1. til og med 6. (2. påskedag)
Mai	Dugnad/foreldrehjelp v/behov 16. mai-fest 13.	Arbeidernes dag 1. Kristi Himmelfartsdag 14. Planleggingsdag 15. 2. pinsedag 25.
Juni	Sommerfest i regi av SU og foreldrene i uke 25	
Juli		Uke 28 og 29 (Sommeråpen barnehage uke 30)

10. Plan for vurdering

Dette punktet omfatter både tiltakene for å nå målene i rammeplanen og barnehagens egne satsingsområder.

Våre planer skal være dynamiske, slik at vi må justere dem ut ifra barnas interesser, behov og innspill. Dette gjør at barna kan påvirke sin hverdag (jf. Barns rett til medvirkning). Gjennom månedsbrevene vil vurdering og evaluering av ulike tiltak for bl.a. måloppnåelse være en naturlig del av arbeidet. I dette arbeidet vil bruk av Nordre Follo kommunes ulike kvalitetskjenntegn være viktige verktøy, som for eksempel Kvalitetskjenntegn for arbeid med ledelse av barnegruppen, Kvalitetskjenntegn for arbeid med å fremme et trygt og godt barnehagemiljø, Kvalitetskjenntegn for å forebygge vold og seksuelle overgrep, Kvalitetskjenntegn for arbeid med demokrati og medvirkning og Kvalitetskjenntegn for arbeid med språkmiljø. Viser ellers til de ulike kvalitetskjenntegnene som er nevnt lenger opp under punkt 6.3.

På våren i april/mai, vil evaluering av årsplanen foregå.

Vurdering og evaluering vil foregå på ledermøter, i refleksjonsmøter (foregår avdelingsvis), personalmøter og på planleggingsdager.

11. Kilder og referanser

- Rammeplan for barnehagen, Kunnskapsdepartementet
- Barnehageloven
- Div. faglitteratur, kurs, artikler og podkaster